

РЕШЕНИЕ

№ 154

гр. Велико Търново, 04.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ТРЕТИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ИЛИЯНА ПОПОВА

Членове: ГАЛЯ М.
МАЯ ПЕЕВА

при участието на секретаря ИНА Д. С.
като разгледа докладваното от МАЯ ПЕЕВА Въззивно гражданско дело № 20224000500208 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 69 от 23.02.2022 г. по гр.д. № 918/2020 г. Окръжен съд Велико Търново е осъдил „Дженерали Застраховане“ АД да заплати на В. С. М. сумата от 50000 лв., представляваща застрахователно обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от нанесени телесни увреждания, при пътно – транспортно произшествие, настъпило на 10.07.2019 г., която сума представлява уважена част от частичен иск от 100000 лв. от претенция за 150000 лв., ведно със законна лихва върху тази сума, считано от 07.08.2019 г. /дата на предявяване на застрахователната претенция от увреденото лице/ до окончателното изплащане, като за разликата до 100000 лв. за главницата като част от претенция за 150000 лв. и за периода от 17.07.2019 г. до 06.08.2019 г. за законната лихва отхвърля претенциите като неоснователни и недоказани.

Със същото решение е осъдено „Дженерали Застраховане“ АД да заплати на В. С. М. сумата от 269,20 лв., представляваща застрахователно

обезщетение за претърпени имуществени вреди от същото ПТП, ведно със законна лихва върху тази сума, считано от датата на исковата молба - 23.04.2020 г., като претенциите за обезщетение за имуществени вреди за разликата до 619,45 лв. и за периода от 17.07.2019 г. до 22.04.2020 г. за законната лихва са отхвърлени като неоснователни и недоказани. Присъдени са разноски.

Против това решение е постъпила въззивна жалба от В. С. М., като то се обжалва в частта, с която е отхвърлен искът ѝ над размера от 50000 лв. до претендираните 100000 лв. частичен иск от 150000 лв. и в частта, в която е приет принос от страна на пострадалата в обем от 50 %, както и в частта, в която е отхвърлена претенцията за присъждане на лихви върху обезщетението за имуществени вреди. Изложени са доводи за занижен размер на обезщетението за неимуществени вреди, несъответен на търпяните от нея болки и страдания. Съдът не е взел предвид претърпяното от пострадалата мозъчно сътресение, което е установено от вещото лице по съдебно медицинската експертиза, със срок на лечение около 25 дни. Не са обсъдени задълбочено тежестта и дълготрайността на понесените увреждания, и причинените от тях болки, страдания, обездвижване и ограничения, като решаващият състав е омаловажил същите и е присъдил занижен размер на обезщетението. Не е съобразено продължителното обездвижване, поради едновременното счупване на кости на таза, три ребра, костта на китката на дясната ръка, която е водеща и много тежките болки, които М. е изпитвала. Според вещото лице пострадалата не е възстановена, установено е ограничено движение в областта на долните крайници – накуцваща походка и невъзможен клек, което също е основание за присъждане на по-висок размер на обезщетението. Не е съобразено, че произшествието е причинило драстични, всеобхватни и много негативни изменения в живота на М. във всички аспекти – физически, емоционални и психически. Не са съобразени конкретните икономически условия като ориентир за размерите на обезщетенията, както и съдебната практика по аналогични случаи. Оспорва се извода на първостепенния съд за наличие на съпричиняване от страна на пострадалата, изразяващо се в това, че същата се е возила без поставен предпазен колан. Излагат се съображения, че този факт не е категорично установен, а от уточненията на вещото лице лекар в съдебно заседание е видно, че получените травми биха могли да се получат и при поставен колан.

Не са съобразени причините за непоставяне на предпазен колан, а именно придружаване на болен човек, на когото да е на разположение при нужда. С оглед на това е счетен за неправилен извода на съда за наличие на принос, поради което и няма основание за прилагане на разпоредбата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД. Евентуално, в случай, че се приеме наличие на съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалата, се сочи, че степента на принос следва да се определи на 5 – 10 %. Застрахователното дружество не е възразило по допустимостта на предявения иск за имуществени вреди, от където следва, че претенция за тях е предявена преди подаване на исковата молба и е изпълнена процедурата по чл. 380 КЗ и по отношение на този иск. С оглед на това се изразява несъгласие с извода на съда, че претенция не е била предявявана доброволно и не следва да се присъждат лихви върху обезщетението за имуществени вреди преди датата на исковата молба.

Отправено е искане да се отмени решението в обжалваните части, като се присъди допълнително сумата от 50000 лв., ведно със законна лихва от 17.07.2019 г. до окончателното изплащане, с което искът в размер на 100000 лв. като частичен иск от 150000 лв. бъде изцяло уважен, както и бъде присъдена законна лихва върху обезщетението за имуществени вреди от 17.07.2019 г. до окончателното изплащане. Евентуално, в случай, че се приеме наличие на съпричиняване, същото се определи в размер не повече от 5 – 10 % и се присъди цялата претендирана сума.

В срока за отговор по тази жалба насрещната страна не е депозирала отговор.

Против постановеното решение е постъпила и въззивна жалба от „Дженерали Застраховане“ АД, като то се обжалва в частта, в която дружеството е осъдено да заплати сумата над 30000 лв. до присъдените 50000 лв. – застрахователно обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законна лихва върху тази сума до окончателното изплащане. Излагат се съображения, че при определяне справедливия размер на обезщетението, съдът не е взел предвид вида и характера на получените травми и относително краткия лечебен период. От заключението на вещото лице се установява, че е проведено само консервативно и медикаментозно лечение, без инвазивна намеса. Лечението и възстановяването на ищцата е протекло нормално, в сравнително кратки срокове на фона на множество съпътстващи заболявания,

датиращи отпреди процесното събитие. Не е съобразено, че след проведената рехабилитация оплакванията постепенно са отшумели, което е видно от приложената епикриза. Болковият синдром е бил с по-голям интензитет само през първите 1 – 2 месеца, след което е започнал да отшумява. Единствените констатирани от вещото лице последици от травмите са били накуцващата походка и невъзможния клек, а по отношение на останалите последици е настъпило пълно възстановяване. Не е съобразена социално-икономическата обстановка в страната и съдебната практика по подобни случаи. С оглед на това, в жалбата е посочено, че определения размер на обезщетението е значително завишен

Отправено е искане да се отмени решението в обжалваната част и вместо него се постанови друго, с което се отхвърли предявения иск в тази част.

В срока за отговор по тази жалба насрещната страна е депозирала отговор, в което заема становище за нейната неоснователност.

Настоящият състав, като взе предвид наведените в жалбите оплаквания, становищата на страните и като прецени събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Въззивните жалби са подадени в срок, от надлежни страни, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което се явяват процесуално допустими и следва да се разгледат по същество.

При извършване на проВ.та по чл. 269 ГПК настоящият състав констатира, че оспореното съдебно решение не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановено е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, в писмена форма, с разбираемо изложени аргументи, подписано от председателя на състава. При извършената служебна проВ. въззивният съд констатира, че съдебното решение е допустимо в обжалваната част, поради което следва да пристъпи към решаване на спора по същество, съгласно чл. 271, ал. 1 ГПК.

В исковата си молба В. М. твърди, че на 10.07.2019 г. на път III-514, км 47+950 е възникнало ПТП между три автомобила: лек автомобил Ауди А6, с рег. № ВТ 86****, управляван от П. С., специален автомобил – линейка Форд Транзит, в който се е возила ищцата, и автомобил Мерцедес Бенц, като причина за произшествието е движението се в посока от гр. Горна Оряховица

към гр. Велико Търново лек автомобил Ауди А6, който в зоната на дясна крива влиза в лентата за насрещно движение и блъска последователно първо Мерцедес Бенц, а след това линейката Форд Транзит. За увреждащия автомобил има сключена застраховка „Гражданска отговорност“ с ответното дружество със срок на действие 12.04.2019 г. – 11.04.2020 г. Пострадалата М. е предявила претенцията си за изплащане на обезщетение пред „Дженерали Застраховане“, получена от застрахователя на 07.08.2019 г., като последният е отказал да изплати застрахователно обезщетение. От процесното ПТП В. М. е получила следните телесни увреждания: фрактура на ляв ацеталубум, фрактура на дясна гривнена става, фрактура на 8, 10 и 11 ребро вдясно, травматичен шок, мозъчно сътресение, оток на лява предмишница, хематом около лява гривнена става, охлузни рани по лице и долни крайници и други. Първоначално е настанена в Отделение по анестезиология и интензивно лечение при МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“, впоследствие е преместена в Отделение по ортопедия и травматология на същата болница. Във връзка със счупването на ръката е наложена гипсова лонгета. На 17.07.2019 г. е извършена оперативна интервенция на левия ацетабулум, изразяваща се в репозиция, след което е изписана. Провела рехабилитация в МБАЛ „Св. Иван Рилски“ Горна Оряховица. В резултат на уврежданията М. търпяла силни болки, било налице силно нарушение на походката, самообслужването и работоспособността ѝ. Два месеца след катастрофата е била на постелен режим. Движи се единствено с инвалидна количка, патерици или бастун, като с последните две придвижването е на много къси разстояния с малки стъпки и задължително с придружител. За нея е невъзможно да направи клек, нито самостоятелно да стои в моно и биподален стоеж. Всичко това я съсипва психически, кара я да се чувства непълноценна. Преди това била дейна жена, грижела се за всички в семейството, а след инцидента била лишена от обичайния си начин на живот. От тогава се появяват още замаяност на главата и световъртежи, придружени с гадене. Има нужда от постоянен помощник, който да ѝ помага при изпълнението на най-елементарните грижи за себе си. Освен това претърпяла и имуществени вреди в размер на 619,45 лв. за закупуване на лекарствени средства, прегледи и транспорт.

С оглед на тези обстоятелства счита, че справедлив размер на обезщетението за претърпените неимуществени вреди би бил сумата от 100000 лв., представляваща част от сумата 150000 лв., за какъвто размер е

предявила иск, обективно съединен с иск за заплащане на имуществени вреди в размер на 619,45 лв., ведно със законна лихва върху двете суми, считано от 17.07.2019 г. до окончателното изплащане на обезщетенията.

С отговора на исковата молба исковете се оспорват с няколко основни възражения: оспорва се наличието на противоправно поведение на водача на МПС; оспорва се предявеният размер на обезщетението за неимуществени вреди, като се излага, че той е силно завишен; навеждат се доводи за значителен принос на ищцата, която е пътувала без поставен обезопасителен колан; оспорват се имуществените вреди, тъй като същите не са сторени в причинно следствена връзка с травмите; оспорва се началния момент на претендираната лихва за забава.

С обжалваното решение съдът е приел, че са налице предпоставките за ангажиране отговорността на застрахователя, приел е за справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди сумата от 100000 лв., за доказани имуществени вреди в размер на 538,40 лв. и тъй като е прието за доказано възражението на застрахователното дружество за съпричиняване на вредоносния резултат, поради непоставяне от ищцата на обезопасителен колан, определен е размера на съпричиняването на 50 %, тези суми са редуцирани, съответно на 50000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди и на 269,20 лв. – обезщетение за имуществени вреди, ведно със законна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди от уведомяването на застрахователя до окончателното изплащане на сумата. По отношение на обезщетението за имуществени вреди е прието, че не е доказано същото да е претендирано с писмената претенция, поради което законната лихва върху това обезщетение е присъдена, считано от датата на исковата молба до окончателното изплащане.

Видно от Присъда № 5/10.02.2021 г. по НОХД № 341/2020 г. на Окръжен съд Велико Търново П. А. С. е призната за виновна за това, че на 10.07.2019 г. на път III-514, км 47+950 /гр. В. Търново – Арбанаси – гр. Горна Оряховица/, на остър ляв завой, при управление на моторно превозно средство – лек автомобил Ауди А6, с рег. № ВТ86****, при движението си в посока от гр. Горна Оряховица към гр. В. Търново, нарушила правилата за движение по пътищата, а именно чл. 16, ал. 1 т. 1 ЗДвП – на пътно платно с двупосочно движение с две пътни ленти навлязла в лентата за насрещно

движение, без да е необходимо изпреварване или заобикаляне и чл. 21, ал. 2 вр. ал. 1 ЗДвП – превишила разрешената за движение скорост от 40 км/ч, като управлявала автомобила със скорост 79,2 км/ч, в следствие на което реализирала удар с насрещно движещия се в посока гр. Горна Оряховица кемпер Мерцедес, с рег. № SRC9***, след което продължила движението си в същото направление, като реализирала челен централен удар с насрещно движещия се в посока гр. Горна Оряховица специален автомобил Форд Транзит, с рег. № BT74****, собственост на МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“, с което по непредпазливост причинила смъртта на Р. С. Д. и телесна повреда на повече от едно лице – на Р. Х. С. и на В. С. М. – средна телесна повреда, изразяваща се в счупване на лява лъчева кост на десен горен крайник и счупване на ляв ацетабулум, довели до трайно затрудняване на движението на крайниците – съответно на десен горен крайник и на ляв долен крайник, счупване на осмо, десето и единадесето десни ребра, довели в съвкупност до трайно затрудняване на движението на снагата, травматичен шок, довел до разстройство на здравето, временно опасно за живота, поради което на виновното лице е наложено наказание.

Механизмът на произшествието е разгледан от вещото лице по изслушаната съдебно автотехническа експертиза. На 10.07.2019 г. на път III-514 при км 47+950 /гр. В. Търново – с. Арбанаси – гр. Горна Оряховица/ се движи кемпер Мерцедес по посока от гр. В. Търново към с. Арбанаси в режим на изкачване със скорост около 38 км/ч. По същия път и посока, зад кемпера в същата лента за движение се движи специален автомобил Форд Транзит, собственост на МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“, със скорост около 38 км/ч. В същото време по посока на движение от гр. Горна Оряховица към гр. В. Търново по същия път се движи лек автомобил Ауди А6, със скорост около 79 км/ч. /при максимално разрешена скорост от 40 км/ч., регулирана с действащ пътен знак/. При изпълнението на завой надясно лек автомобил Ауди губи напречна устойчивост, поради леко мократа настилка и технически неправилно избрана скорост на движение, вследствие на което задната ос недозавива /занася/ наляво по неговата посока. Вследствие на тази загуба на странична устойчивост водачката на л.а. Ауди задейства спирачната си уредба до максимална степен и четирите му колела започват да се приплъзват по пътната настилка. Така, с блокирани приплъзващи се колелета л.а. Ауди навлиза косо в лявата източна пътна лента за насрещно движение по неговата

траектория на движение и с предната си лява част на бронята реализира първия приплъзващ страничен удар в задната лява част на кемпер Мерцедес. Този първи удар не променя траекторията на приплъзване на л.а. Ауди и навлизайки изцяло в източната пътна лента /на срещно движение за него/, реализира втори удар със специален автомобил Форд. Ударът за л.а. Ауди е челен централен, а за специалния автомобил – челен ексцентричен, изразен в лявата част. В съдебно заседание вещото лице пояснява, че техническата причина за настъпване на произшествието е неправилно избраната скорост на движение и неправилната преценка на водачката на л.е. Ауди за задействане на спирачната система в създалата се ситуация. Този механизъм на произшествието се потвърждава и от показанията на разпитаната св. Симеонова, водач на л.а. Ауди.

От приложените по делото медицински документи и епикризи се установява, че на 10.07.2019 г. ищцата е постъпила на лечение в Отделение за анестезиология и интензивно лечение при МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД, изписана е на 16.07.2019 г., с поставена диагноза травматичен шок. Непосредствено след това постъпва в Отделение по ортопедия и травматология при МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“, където е престояла в периода 16.07.2019 г. – 19.07.2019 г., с поставена диагноза счупване на ацетабулума, закрито. Извършена е репозиция с локална анестезия, закрито наместване на фрактура, без вътрешна фиксация, тазови кости. Наложена гипсова лонгета на ръката, с оглед констатираната фрактура. При преглед на 26.08.2019 г. е свалена имобилизацията, установени ограничени движения в десен горен крайник, болезнена подвижност в таза и долни крайници – амбулаторен лист от същата дата. При преглед от 01.10.2019 г. е диагностициран световъртеж от централен произход – амбулаторен лист от същата дата. На 02.10.2019 г. прегледана от ортопед и констатирано движение с помощта на инвалидна количка, с възможност за придвижване с малки стъпки на къси разстояния с помощта на патерици, биподален стоеж – възможен с опора, моноподаден в ляво – невъзможен, клек – невъзможен, болка в латерална ставна цепка на лява тазобедрена става – амбулаторен лист от същата дата. В периода 28.10.2019 г. – 04.11.2019 г. М. е била на лечение в МБАЛ „Св. Иван Рилски“ Горна Оряховица, където са й проведени рехабилитационни процедури, и от лечението болковият синдром и отокът в дясна предмишница и дясна гъривнена става значително намалели, също намалял болковия синдром в лява

тазобедрена става. Увеличил се обема на движения, силата на десен горен крайник, световъртежа намалял, стабилизираща се походката са къси разстояния с бастун. С подобро самообслужване, но останала зависима от чужда помощ.

Видно от Експертно решение № 4253/04.12.2019 г. М. е освидетелствана с 20 % трайно намалена работоспособност, с водеща диагноза: флебит и тромбофлебит на повърхностни съдове на долните крайници, хипертонично сърце, като е описано и обективното ѝ състояние – походка с една канадка, алгогенно щадяща с ляв крак, съхранен биподален стоеж, моноподален в ляво – с двустранна опора, дясна гривнена става – с леко набелязан оток и почти пълен обем на движение, долни крайници – двустранна оточност на подбедрици.

Приложена е епикриза от Специализирана болница „Здраве“, гр. Баня, от която е видно, че в периода 05.08.2020 г. – 12.08.2020 г. ищцата е била на лечение, с поставена диагноза: увреждане на лумбо-сакралните коренчета и с анамнеза: болки и ограничени движения в поясен отдел, които оплаквания датират от няколко години.

В заключението на съдебно медицинската експертиза се обсъждат данните от медицинската документация и се установяват следните травматични увреждания: многофрагментно вътреставно счупване на левия ацетабулум на тазова кост, закрито счупване на осмо, десето и единадесето ребро вдясно, закрито счупване на дясна лъчева кост на типично място, мозъчно сътресение, протекло със зашеметяване, дезориентация, главоболие и световъртеж, охлузни рани по долни крайници, кръвонасядания и оток на лява гривнена става, травматичен шок, което състояние представлява разстройство на здравето, временно опасно за живота. Във връзка с получените травматични увреждания е проведено консервативно медикаментозно лечение, физиотерапия и рехабилитация. Счупването на лява тазова кост е причинило трайно затруднение в движението на ляв долен крайник над 30 дни, със срок на лечение и възстановяване около осем месеца. Счупването на дясна лъчева кост е причинило трайно затруднение в движението на десен горен крайник над 30 дни, със срок на лечение и възстановяване около три месеца. Счупването на три ребра в дясна гръдна половина е причинило трайно затруднение в движението на снагата, със срок

на лечение и възстановяване около два месеца. Охлузните рани в областта на долните крайници и мозъчното сътресение, в съвкупност и поотделно, са причинили временно разстройство на здравето, неопасно за живота, със срок на лечение и възстановяване около 25 дни. Според вещото лице получените травматични увреждания са в резултат от удари и/или притискане с или между твърди тъпи предмети, каквито са вътрешните части на купето на МПС. Болките са били с голям интензитет през първите един-два месеца, след което са започнали да отшумяват. При извършения личен преглед от вещото лице на 21.08.2020 г. е установена накуцваща походка, невъзможен клек, болки в двата крака, тръпнене, преходен световъртеж и главоболие, болки в дясна гривнена става при леко и средно натоварване. В съдебно заседание вещото лице пояснява, че се касае за непълно възстановяване, което се изразява в ограничение и болезнени движения в двата крака. Субективните оплаквания са световъртеж и главоболие, болки в дясна раменна става, а обективно е констатирана накуцваща походка и невъзможния клек. Според вещото лице оплакванията при физическо натоварване в долен ляв крайник, десен горен крайник и преходно главоболие, биха могли да останат за цял живот, като те са в резултат на получените травматични увреждания при процесното ПТП. С оглед изминалото време от ПТП вещото лице изразява становището, че съществено подобрение няма да настъпи и може да се говори за едно постоянно разстройство. Според вещото лице от характера и вида на получените травматични увреждания може да се направи извода, че пострадалата е била без поставен предпазен колан. Липсват характерни охлузвания и кръвонасядания, говорещи за правилно поставен предпазен колан. При правилно поставен обезопасителен колан повечето от травмите не биха били възможно да бъдат получени. В областта на главата е възможно да се получат травми, дори и при поставяне на предпазен колан, тъй като тялото се удря отстрани на купето. Според вещото лице при поставен колан най-вероятно няма да има счупване на ацетабулума и на толкова много ребра, като за ребрата е под въпрос, но за долния крайник е категоричен, че при поставяне на предпазен колан няма да има фрактура. Вещото лице счита, че счупването на ребрата не е резултат от коланна травма, като съобразява и нараняването в гребенната става, която може да се счупи от силен удар при подпиране с ръка в предната седалка или при падане на земята. По въпроса за наличието на предпазни колани в линейката е разпитан св. П. П. – водач на

специализирания автомобил. Това е автомобил, оборудван за хора с хемодиализа. Линейката е оборудвана с обезопасителни колани, като при ПТП хората не са били с поставени колани. След удара водачът е възприел, че пътуващите пътници са на пода. М. била в съзнание, разговаряла с хората, които се притекли след инцидента.

Представени са писмени доказателства – фактури, фискални бонове за сторени разходи във връзка с лечението на М.. Вещото лице изключва употребата на чайове, крем за лица, за разширени вени и пчелна отрова като методи за лечение на получените от ПТП травми.

За изясняване на фактическата обстановка е разпитан св. Николай Маринов, син на ищцата. Той е отишъл на произшествието и е възприел състоянието на майка си непосредствено след това – викала панически да извадят хората, имала рани по коляното, по ръката и главата, като болката ѝ била в коляното и в областта на гърдите при дишане. Откарана с линейка и настанена в реанимация, впоследствие при изследванията се установило, че има счупени таз, ръка и ребра. Наместили ѝ ръката и таза. Оплаквала се, че я боли ужасно много, получила рани от залежаване, тъй като е едра жена. В момента има леко изкривяване в китката на ръката. Била емоционален човек, свикнала да помага на хората, а не на нея да ѝ помагат, поради което се разстройвала от необходимостта на разчита на помощта на близките си. Десет дни лежала в реанимация, след това три дни в ортопедия, прибрали я с линейка вкъщи. Лежала напълно неподвижно на легло 4 месеца, била с катетър и с памперси, съпругът ѝ се грижел за нея. След четирите месеца ѝ разрешили поне да сяда, което правела с помощ и това продължило 2 – 3 седмици. В момента, когато сядала, я прехвърляли на санитарен стол и така я обслужвали в банята и така около шест месеца. В момента се придвижва с канадка. След инцидента получила световъртеж и в момента кракът ѝ пак е счупен. Освен областите, пострадали при ПТП, сега има болки и в здравия крак, тъй като всичката тежест се прехвърля на него. В момента може да се изкъпе, да си наготви. След инцидента се пенсионирала година по-рано, като лекарска комисия установила 20 % намалена работоспособност. Психиката ѝ станала по-лабилна, притеснявала се много, страхувала се да пътува.

Св. М. М., съпруг на ищцата, също отишъл на произшествието. Възприел М. до задната врата на линейката, не можела да се движи,

оплаквала се, че я боли таза. Имала рани на лицето, на левия крак и на лакътя. Закарали я в реанимация, на третия ден получила рани от лежането, и сега има белези от тях. Когато се прибрала вкъщи била три месеца на легло, с катетър. Свидетелят през цялото време се грижел за нея, до шестия месец я подпирали с възглавници, за да може да сяда по малко, с помощ. В момента също не може да ходи самостоятелно, като сега е счупен здравия крак. Преди това носела патерица, за да си помага с нея. Имала световъртеж след катастрофата. Към момента има съществени болки в областта на таза и надолу по крака /изтръпване/, както и по-слаби болки в областта на ребрата. В началото много я боляли ребрата. След махането на гипса, ръката ѝ останала крила и сега се надува в областта на китката. Преди инцидента била жизнена, активна, след това не можела да работи нищо.

Ищцата е отправила застрахователна претенция към ответника, при който към момента на ПТП лекият автомобил Ауди А6 има активна застраховка „Гражданска отговорност“, получена на 07.08.2019 г. От приложените отговори на застрахователя е видно, че претенцията е предявена за изплащане на обезщетение за неимуществени вреди, самата претенция не е приложена от ищцата.

При тази фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

От събраните по делото доказателства настоящият състав намира, че безспорно се доказва наличието на противоправно поведение на П. С., в резултат на което на ищцата са причинени вреди. Противоправността на поведението ѝ следва от нарушаване на конкретни правни норми, уреждащи правилата за движение по пътищата - чл. 16, ал. 1, т. 1 ЗДвП /навлизане в лентата за насрещно движение, баз да е необходимо изпреварване или заобикаляне/ и чл. 21, ал. 2 вр. ал. 1 ЗДвП /превишаване на разрешената скорост за движение от 40 км/ч, като управлявала автомобила със скорост 79,2 км/ч/. От събраните доказателства, изготвена автотехническа експертиза и постановената присъда по НОХД № 3412020 г. на Окръжен съд Велико Търново, имаща задължителна сила за гражданския съд относно извършването на деянието, неговата противоправност и виновността на дееца, се установява, че Симеонова с управления от нея автомобил със скорост 79,2 км/ч, движейки се в посока от гр. Г. Оряховица към гр. В. Търново, на

остър ляв завой, навлязла в лентата за насрещно движение, в следствие на което реализира удар с насрещно движещия се в посока гр. Г. Оряховица кемпер Мерцедес, след което продължила движението си в същото направление и реализирала челен централен удар с насрещно движещия се специален автомобил Форд Транзит.

Като пряка и закономерна последица от физическите закони, в резултат на удара, ищцата е получила телесни увреждания – многофрагментно вътреставно счупване на левия ацетабулум на тазовата кост, закрито счупване на осмо, десето и единадесето ребра вдясно, закрито счупване на дясна лъчева кост на типично място, мозъчно сътресение, протекло със зашеметяване, дезориентация, главоболие и световъртеж, охлузни рани по долни крайници, кръвонасядания и оток на лява гривнена става, травматичен шок, което представлява разстройство на здравето, временно опасно за живота. Тези увреждания представляват нарушаване на основно конституционно закрепено абсолютно субективно право, и в субективен план предизвикват претърпяване на болки и страдания от увреденото лице.

Между противоправното и виновно поведение на водача Симеонова, изразяващо се в нарушаване правилата за движение по пътищата и настъпилата вреда е налице пряка и непосредствена причинна връзка. Деянието, неговата противоправност и виновността на дееца са установени с влязлата в сила присъда на наказателния съд, задължителна по силата на чл. 300 ГПК за гражданския съд, разглеждащ последиците от деянието.

С оглед на това, настоящият състав приема, че са налице предпоставките за ангажиране на деликтната отговорност на водача Симеонова по чл. 45 ЗЗД, съгласно който всеки е длъжен да поправи вредите, които виновно е причинил другиму. Симеонова е управлявала автомобил, застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ при ответното дружество. В този смисъл за застрахователя се поражда задължението да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди – чл. 429, ал. 1 КЗ. Симеонова се явява застраховано лице по смисъла на чл. 477, ал. 2 КЗ. Увредената е упражнила правото си на пряк иск от застрахователя, възможност, предвидена в чл. 432,

ал. 1 КЗ. Същата е изпълнила задължението си за предявяване на застрахователна претенция по реда на чл. 498, ал. 1 КЗ, по която застрахователят е отказал плащането на обезщетение, което обуславя възможността на ищцата да предяви претенцията за заплащане пред съда.

Спорен в настоящия случай е размера на дължимото и определено от първостепенния съд обезщетение, което следва да се определи по справедливост, съгласно чл. 52 ЗЗД. Разясненията по прилагане на справедливостта като критерий за определяне на размерите на обезщетенията за неимуществени вреди са дадени в ППВС 4/23.12.1968 г. В него е посочено, че следва да се преценят редица конкретно обективно съществуващи обстоятелства - характер на увреждането, начин на извършването му, обстоятелствата, при които е извършено, причинени морални страдания, осакатявания и др. Съдебната практика е наложила и като допълнителен критерий икономическата конюнктура и общественото възприемане на справедливостта на всеки отделен етап от развитието на обществото в страната. Икономическата конюнктура е видима от непрекъснатото нарастване на нивата на застрахователната сума, уредено по законодателен път - пар. 1, т. 5, пар. 4, ал. 3 и пар. 27 от ДР на КЗ /отм./ до достигането на лимита на отговорност, дефиниран в чл. 266, в сила от 11.06.2012 г. КЗ /отм./, а впоследствие – регламентиран в чл. 492 КЗ, както и от постепенното нарастване на минималната работна заплата за страната, като към момента на ПТП същата възлиза на 560 лв., за предходната година – на 510 лв., а за 2017 г – 460 лв.

В конкретния случай, предвид това обстоятелство, следва да се вземат предвид още следните обстоятелства: естеството на травмата – множество увреждания, в различни части на тялото, от които травматичен шок, състояние опасно за живота, мозъчно сътресение, както и счупвания в областта на таза, три ребра и в областта на ръката; липса на пълно възстановяване с остатъчна накуцваща походка и невъзможен клек, и болки в травмираните места при натоварване, субективно усещане за световъртеж и главоболие; престой в лечебно заведение от 9 дни непосредствено след произшествието и 8 дни за последваща рехабилитация; оздравителен период – 8 месеца за счупването на лява тазова кост, 3 месеца за счупването на дясна лъчева кост, 2 месеца за счупването на трите ребра и 25 дни за охлузните рани по долните крайници и мозъчното сътресение; наложилото се пълно

обездвижване за срок от 3-4 месеца /показанията на разпитаните свидетели/, през който период ищцата е била зависима изцяло от помощта на близките си за елементарни хигиенно – битови нужди; продължителен и тежък възстановителен период – шест месеца е била придържана, за да стои седнала; силният интензитет на болките през първите един – две месеца в почти всички части на тялото; възрастта на пострадалата – 60 години към датата на ПТП; изпитаната уплаха и продължително усещане за страх. С оглед на тези данни и предвид съдебната практика по аналогични казуси, служеща също за ориентир относно критерия за справедливост, настоящият състав счита, че размер на обезщетението от 100 000 лв. би могъл адекватно да компенсира /доколкото изобщо могат да бъдат съпоставени душевните състояния с материалните блага/ причинените болки, страдания, неудобства. Възражението във въззивната жалба за занижен размер на определеното от съда обезщетение не може да бъде споделено. Следва да се отбележи, че лечението на ищцата е медикаментозно, същата не е търпяла тежки оперативни интервенции. Търпяните болки и страдания са били интензивни през първите един два месеца, със затихващ характер, като понастоящем те нямат постоянно проявление. Установява се още, че ищцата е освидетелствана с 20 % намалена работоспособност, като от показанията на свидетелите се установява, че тя се е пенсионирала по-рано, но от решението на ТЕЛК е видно, че водещата диагноза и общи заболявания нямат връзка с травматичните увреждания от настоящото ПТП, ищцата има и други заболявания, имащи отношение към движението на долните крайници /епикриза от 12.08.2020 г./, поради което не може да се приеме, че негативните изменения на ищцата в социално-битов план са в пряка причинна връзка единствено от претърпените телесни увреждания от катастрофата. Не може да бъде споделен и доводът на застрахователното дружество, че обезщетението следва да бъде занижено, предвид характера и вида на травмите, и относително краткия възстановителен период. Касае се за четири средни телесни повреди, леки телесни увреждания, в различни части на тялото, чието възстановяване налага продължителен престой на легло, последващо постепенно раздвижване, с непрекъсната помощ от страна на близките, и с всички неудобства и притеснения от това.

По делото е направено възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на ищцата, каквото възражение застрахователят има право

да релевира, съгласно чл. 432, ал. 2 КЗ в настоящото производство. За да се приеме наличие на съпричиняване следва да се докаже по категоричен начин при условията на пълно и главно доказване твърдяното противоправно поведение на съпричинителя /действие или бездействие/, с което пострадалия обективно е способствал за настъпване на вредоносния резултат или за увеличаване на вредоносните последици, с оглед на това, че в наказателното производство поведението на пострадалия не е предмет на присъдата /освен когато съпричиняването не е елемент от състава на престъплението, какъвто настоящия случай не е/. В конкретния случай е наведено възражение за съпричиняване, изразяващо се в нарушение на правилата за движение по пътищата от страна на ищцата в качеството ѝ на пътник в движещ се автомобил, а именно пътуване с непоставен обезопасителен колан /задължение, визирано в разпоредбата на чл. 137а, ал. 1 ЗДвП/. Настоящият състав приема възражението за доказано, тъй като фактът, че М. е била без поставен обезопасителен колан по време на движение на автомобила, се установява от показанията на разпитания водач на автомобила – св. Пенчев, който пряко и непосредствено е възприел, че след инцидента пътниците са били на пода, т.е. били са без поставени обезопасителни колани. Линейката е оборудвана с такива. Тези показания съответстват и на констатациите на вещото лице медик, че при правилно поставен предпазен колан, повечето травми не биха били получени, като вещото лице е категорично, че при поставяне на колан фрактура на долния крайник не би настъпила. По отношение на ищцата не са налице изключенията на чл. 137а, ал. 2 ЗДвП, предоставящи възможност да не бъде ползван обезопасителен колан – тя е придружавала нейна близка на хемодиализа, но самата тя не е била в такова физическо състояние, непозволяващо ползване на предпазен колан. При тези данни – показания на незаинтересован свидетел, пряко и непосредствено възприел факта, че ищцата е била без поставен колан, напълно кореспондиращи си с изводите на съдебния лекар относно естеството и начина на получаване на травмите, настоящия състав приема за доказано възражението за съпричиняване, като вредоносния резултат при правилно поставен обезопасителен колан би бил значително по-ограничен. С оглед на това, че най-сериозната травма, с най-тежък и продължителен възстановителен период се явява счупването на таза, която фрактура според вещото лице не би настъпила при правилно поставен обезопасителен колан,

не би имало счупванена толкова много ребра, настоящият състав счита, че определеният процент на съпричиняване от страна на първостепенния съд от 50 % се явява подходящ и съответен на доказания принос от страна на ищцата. В тази насока, оплакванията във въззивната жалба на М. за липса на принос, евентуално за определяне на по-занижена степен на приноса, не могат да бъдат споделени.

При този извод на решаващия състав за справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди, и след редуцирането му съобразно на степента на съпричиняване, крайният размер на дължимото обезщетение от страна на ответника възлиза на 50 000 лв., който извод съвпада с този на първостепенния съд, последица от което е потвърждаване на решението в обжалваната част. Върху така определения размер се дължи законна лихва за забава, считано от уведомяване на застрахователя, а именно от 07.08.2019 г. до окончателното изплащане.

В жалбата се оспорва началният момент на лихвата за забава върху обезщетението за имуществени вреди, присъдена от решаващия състав от датата на исковата молба. Възражението, че след като застрахователят не е възразил по допустимостта на предявения иск за заплащане на обезщетение за имуществени вреди, то процедурата по чл. 380 КЗ е изпълнена и по отношение на този иск, не може да бъде споделено. Съгласно чл. 498, ал. 1 КЗ увреденото лице, което желае да получи застрахователно обезщетение, е длъжно да отправи към застрахователя застрахователна писмена претенция, както и да представи документите, с които разполага и които са свързани със застрахователното събитие и причинените вреди. На основание чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност“ покрива и лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, дължими от предявяване на претенцията от увреденото лице - чл. 429, ал. 3 КЗ. В конкретния случай претенция за имуществените вреди не е предявена, което следва от съдържанието на изпратените писма до представителя на ищцата. Писмените претенции не са приложени от нея, за да се обори това съдържание, поради което настоящият състав приема, че претенция за имуществените вреди не е отправяна преди датата на исковата молба, още повече, че част от същите са настъпили в по-късен момент, съпоставяйки датите на приложените документи. В този случай настоящият състав споделя извода на първостепенния съд, че исковата молба играе ролята на писмена застрахователна претенция, поради което законна

лихва върху имуществените вреди се следва от датата на исковата молба.

При този изход на спора, в полза на процесуалния представител на В. М. – адв. К. следва да се присъди адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА за защита по подадената въззивна жалба от „Дженерали Застраховане“ АД в размер на 1356 лв. с ДДС.

Водим от горното и на основание чл. 271, ал. 1 ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 69 от 23.02.2022 г., постановено по гр.д. № 918/2020 г. на Окръжен съд Велико Търново в обжалваните части.

ОСЪЖДА „ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД , ЕИК 030269049, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. Княз Ал. Дондуков, 68 да заплати на **адв. П. К.**, САК сумата от **1356 /хиляда триста петдесет и шест/ лева**, представляваща адвокатско възнаграждение за оказана безплатна адвокатска помощ за защита във въззивното производство.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____